

Spiegeling

De kinderen leren spiegeling zien en toepassen; het verschil tussen schaduw en spiegeling

Aan de waterkant, 6 jaar

onderwerp

aan de waterkant

techniek

kleurpotlood

formaat

± 16 × 25 cm

Toelichting

Zoals licht als beeldend middel spontaan slechts zelden voorkomt in de kindertekening (zie *Licht 1*) is ook spiegeling iets waarop gewezen moet worden door de leerkracht. De interessante dimensie die spiegeling aan een afbeelding geeft is al reden genoeg om ons daar mee bezig te houden. Omdat het bij tekenen steeds gaat over het bevorderen van een genuanceerde relatie tussen kind en wereld, zijn spiegeling en schaduw hiervoor uitstekende aanknopingspunten. Een dubbele wereld, de wereld op zijn kop, of een wazige afdruk ervan zijn interessante dingen om eens nader te bekijken. De logica van het spiegelbeeld is zelfs voor jonge kinderen al vroeg duidelijk.

Het onderwerp 'aan de waterkant' biedt vele mogelijkheden; de kinderen beslissen samen met de leerkracht wat er getekend wordt. Bij de allerkleinsten volstaan we met het 'automatisch' spiegelen, door een nog natte tekening af te drukken (dubbel vouwen). Potlood en kleurpotlood op klein formaat zijn voor de iets oudere kinderen voor deze les al goed geschikt. De spiegeling kan met doorwrijven, lichtjes gummen en over elkaar kleuren van blauw kleurpotlood en tekenpotlood heel realistisch worden. Bij de evaluatie kan door vergelijking met de resultaten van de vorige les, het verschil tussen schaduw en spiegeling aan de orde komen. Pas bij de volgende leeftijdsgroep komt dit in de tekening zelf naar voren.

Begeleiding

Het is aan te raden om al geruime tijd voor dat deze les uitgevoerd wordt met de kinderen naar allerlei 'spiegelsituaties' te kijken. Een plas water op straat, de passerende klas in een etalageruit, de vijver in de (school)tuin of het park; bij dit soort situaties blijven we even stilstaan. De echte les begint met een nadere bepaling van het onderwerp. Wat nemen we? Enkele bomen langs de plas, de sloot of de rivier, een huis aan het water, een wei met dieren, eenden in het riet, of een visser in een roeiboot? Liefst aan de hand van een echte situatie of anders m.b.v. dia's en foto's wordt de spiegeling nog eens goed bekeken; dit o.a. om te voorkomen dat er straks alleen maar foefjes worden toegepast. Tot ongeveer in het midden van het tekenblaadje komt de waterspiegel. Daarboven wordt nu eerst getekend. Dan wordt het pas echt moeilijk! Alles moet nu nog eens getekend worden en wel gespiegeld. Een tak die in de (echte) boom naar onderen wijst, loopt in het water naar boven! Een handig hulpmiddel om perfect te spiegelen is het een kwart slag draaien van de tekening; boven en onder zijn nu ineens links en rechts en dat blijkt een stuk gemakkelijker te zijn voor de kinderen. De links-rechts symmetrie ervaart het kind als heel logisch. De spiegeling is minder duidelijk dan de rest, dus vooral geen harde contouren maken.

Extra vaag wordt het met voorzichtig te gummen, met de vingers doorpoetsen, met korte streepjes tekenen en vooral door met het tekenpotlood (en met het blauwe kleurpotlood) over de getekende vormen heen te kleuren. Soms ontbreken er a.h.w. stukjes aan de gespiegelde vormen, omdat er rimpelingen of golfjes in het water zitten (streepjes gummen!).

onderwerp

boot

techniek

schilderen

formaat

50 x 65 cm

Andere opdracht

Deze opdracht is wat minder moeilijk dan de bovenstaande en daarom zeer geschikt voor de allerjongsten. Op een groot formaat wordt op de bovenste helft een flinke boot geschilderd. De nog natte tekening wordt vervolgens op de waterlijn gevouwen,

waardoor een (meestal wat slordige) afdruk ontstaat op de onderhelft.

Vervolgens wordt het schilderij afgeschilderd. Niet té precies want dan is het geen spiegeling meer. De kleur van het water en die van de lucht lijken ook op elkaar (spiegeling!) en we maken deze vóór of ná het dubbel vouwen; we experimenteren wat het beste gaat. Een beetje waterig schilderen, met verdunde verf kan bij de lucht en het water ook een goed effect geven.

Boot, 5 jaar